

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem
omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S.
Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum
triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 4. Ostendant nobis Niniuitæ quomodo sit agenda pœnitentia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53012](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53012)

VP. Qualis vero non sit expiatio.

O beatum tempus à Deo consecratum, quò constitutos habet suos ministros: sacerdotes approbatos, qui nobis rationes nostras exponantibus, licet millenas & millenas scedulas inueniant obligatorias, nosque grauatos debitis excedentibus numerum arenæ maris, nos omnibus his absoluant, & ex toto remittant. Quid huic potest conferri felicitati? ut auditis omnibus vestris rationibus, id est, peccatis, visisque codicillis, & repertis debitis tam grauibus, ut nec tu ipse, nec omnes Angeli caelorum, nec omnes terrarum homines sufficienter possint ex iustitia soluere eorum vel minimum; auditò vnò, *Ego te absoluo*, supernâ prolatum auctoritate, ut verborum, cuncta vestra delicta deleantur.

O si, qui Principum, Regumque ac Prælatorum curant bona, tales inueniant ministros, quibus computus suos exponunt, ut omnes remitterent schedulas, & debita condonarent. Hæc est, ita hæc est optima fors nostra, ita hæc est nostra festiua celebras, in qua tripudiat præ gaudia eor nostrum. Ita hæc est festiuitas, quam (sicut præfati sumus) Propheta regius au-

Ps 80. *Annuntiando, ita exorditur. Exultate Des adiutori nostri, in iubilate Dno Iacob &c. in insigni die solemnitate vestra.* In celebri ludæorum festiuitate, orabant sacerdotes, minime vero absoluebant, ingrediebatur in Sancta Sancto, um summus Pontifex, egrediebatur autem vacuis manibus. Nunc autem non solum preces fundunt, sed & absolunt efficaciter sacerdotes. Summus Pontifex, qui & Papa, aspectus non sanguine taurorum, hircorum vel asperum, ac dispensationem habeat sanguinis pretiosi ipsius Filij Dei, eius meritorum, & Sanctorum satisfactionum ingreditur Sancta Sanctorum, thesauros Ecclesie in finitos eosque plebis manibus communicat, concedendo Indulgentias, quæ nobis singulis diebus offeruntur sanctas obeundo rationes: ita ut per absolutionem peccata, & reliquæ pœna: um per Indulgentias remittantur.

Tale igitur, ait Apostolus, cum vobis tempus concedatur: *Nunc autem deponite & vos omnia: succidite arborem & ramos eius.* Nunc verò, q. d. per totum annum incessisti animam tuam peccatis inquinando, ut eam reddideris equorum stabulum & fatidissimum sterquilinum, cubile draconum, serpentium, scorpionum, auaritiæ (inquam) ambitionis, sensualitatis, impuditiæ, iræ, inuidiæ, rancoris &c. arborem peccati excrescere adeo permisisti, ut ad caelum usque pertingat. Diuinam iram prouocando, arborem, inquam, peccati, cuius malitiæ rami se exten-

dant per vnuerfos terminos orbis terrarum; quandoquidem, quidquid tibi suggererit appetitus inordinatus, hoc illico opere compleueris. His Baccho consecratis diebus, ut Epicurus vel Heliogabalus vixisti, toto impetu effraus in omnia libertatis & lasciuie genera, velot sensus omnis & inops rationis; *Nunc autem*, punitur, nouo hoc tempore, *nunc autem* cum dies solemnitate nostræ celebraturi accingimur, ad hoc institutos, ut de expiatione & gamus animæ vestræ, eam perserutemur, & ab omnibus peccatorum sordibus emundemus. *Deponite & vos omnia*, Velle videtur Apostolus coniungere suum (*Nunc autem deponite & vos omnia*) illi verbo prophetae Isaiæ, quod in Epistola legimus: *Nunc ergo hæc dicit Dominus: Conuertimini ad me in toto corde vestro, in ieiunio & fletu & planctu: succidite corda vestra.* Et ambo illi voci de celo: *Succidite arborem* Nunc succidite, ô impudice, lasciuie cupidæ, veltris legibus duellorum. Tu sicut lito libertates. Tu autem ô auare, tuæ finem melio impoito auaritiæ. Manum remittito, ô uin- ter uia dictæ cupide, veltris legibus duellorum. Tu fugas quoque murmurator à detractionibus parito linguæ: *succidite arborem.* Nunc autem sauge ex tota mente arborem peccati succidite, radix autem caro tua vana superest. *Rauicem enim in terra dimittite:* Non enim licet eam nobis occidere, sed teste D. Chrysolto, alliganda est vinculo fortissimo aris & ferri, id est, stricto ieiunio, integrò rigorosò quod de facili ob leuem causam non frangatur, non tale sit, quale obseruatis, non ex ferio, sed ex lana, quæ extenditur & attrahitur & qualibet occasione summa facilitate dirumpitur. Ieiunia, (ut ait D. Aug.) quæ non solum carnem non macerant aut mortificant, verum eam colunt opipare, recreatâ mille condimentis, adeò ut maiori tibi curæ sint corporis deliciae diebus ieiunii, quam illis, quibus ad ieiunium non adstringitis; quasi ad hoc esset ieiunium institutum, ut ex eo corpus accrescat, & nimia sollicitudine vegetius infollescat.

§. 4. Ostendunt nobis Nimitæ quomodo sit agenda penitentia.

Visionem istam Regis Nabuchodonosor clarissimè perspiciamus expletam in Nimitis, de quibus aiunt (Diuus Basilus & a. *Sanctus Diuus Ambrosius b*) quod Deus illos posuerit, & quasi tam admirabilem acceptamque decreuerit historiam de eorum peccatis atque penitentia, ut eam uoluerit, propheta Ionas consecrari.

ret, et & nobis contingat optima illa fors, & qui illis similes sumus in peccatis, simus & in penitentia. *Consentiam illorum* (ait D. Basil.) *ad communem vitam doctrinam Divinus sermo scriptis mandavit.* Primo nobis propheta depingit visib huius ac totius populi peccati arborem, tam proceram, ut pertingeret ad caelum: *Malitia eius ascendit ut que ad caelum.* Ita enim semper legit D. Chrysostomus hoc quod noltra u gara lecto iusat. 1. habet: *Ascendit coram me.* Volens Deus his (infrum, quod quit Chrysostomus) verbis exprimere altitudinem mentis grauitatemque peccati, quæ tanta sit, ut pertingeret ad caelum, quasi quis dicat, non potuit altius ascendere, sicut illi, qui conati sunt adificare turrim in Babel, summum, ad quod credebant, eam posse pertingere, hoc erat: *Cuius culmen pertingit usque ad caelum* Erat pariter & arbor hæc tam late extensa, ut ramos suos ad vniuersos terminos terra protenderet, sicut eam describit Propheta Nabum, quæ ab eo sic vocatur: *Cuius ianquiuinum, vniuersa mendacis.* A hecque idolis redundans, ut dicat, quod ipsa sola simul tot haberet idola, quot in reliquo orbe terrarum vbiuis essent dispersa, hisque omnes terrarum populos iuceceat, atque in æternum perditos detinebat, facta lapis offensionis & petra scandali, & hoc est quod statim adiungit: *Vendidit gentes in insonationibus suis, & familias in venescia.* Ve declarat Theodoretus.

Eritne huic ciuitati remedium? Erit planè. Intra Ionas, prædicat, ostendit illis vindictam & ruinam, quæ iam nunc super illos decidenda erat; illis sententiam denuntiat, ut alter Angelus Nabuchodonosor. Ingreditur Ionas prædicando, comminando, prædicando: *Adhuc quinquaginta dies, & Ninive subuertetur.* Contremiscent omnes, corda turbantur, de remedio cuncti tractate decernunt veram penitentiam amplectendo. Illico videbis quod primum succidant totam arborem cum ramis suis, cesset peccatum cum omnibus eius speciebus atque operibus. (Ita notat D. Chrysostomus) expendens verba Spiritus S. *Conuersi sunt unusquisque à via sua mala.* Clarissimus modus declarandi, quomodo peccatum præscindatur: nemo enim magis ex animo potest relinquere iter quod ingrediebatur, quam reuertendo ad contrarium, & priori oppositum. Hoc (teste Spiritu S.) egerunt Ninuitæ; reuersi sunt retrorsum ex suo itinere, non solum, non ulterius sunt progressi in via peccatorum, verum contrarium omnino iter arripuerunt. *Conuersi sunt.*

Si optimus sit hic modus peccati arborem

præscindendi, eam phrasi subtili declarauit D. Paul. in praxi illum specificando *Deponentes Ephese 4. mendacium, loquimini veritatem, &c. Qui iuratur iam non iuret, magis autem labore operando manibus suis, quod bonum est, ut habeat, unde tribus necessitatem patienti. Sermo malus ex ore vestro non procedat, sed qui bonus est ad adificationem fidei, &c. Omnis amaritudo, & irascens indignatio, & clamor & blasphemia tollatur a vobis cum omni malitia. Estote autem benigni, misericordes, donantes inuicem.* Non sufficiebat Ninuitis arborem præscindere peccati, sed ad radicem scilicet cinem suam, apposuerunt vinculum fortissimum ex ferro & ære, ut illam affligerent, ieiunium dico fortè, rigorosum, vniuersale, quod omnes ad sui obligationem constringeret, & velut circulo ferreo coardaret. Tale autem fuit hoc ieiunium, quod Rex promulgauit ex propria persona, suorum Principum & totius Regalis Concilii auctoritate: *Homines & iumenta & boues & pecora non gustent quidquam, nec pascentur, & aquam non bibant, & cooperiantur saccis homines & iumenta, & clament ad Dominum in fortitudine.* Attende primum magnum hunc circulum, qui omnes constringat, Regem ipsum, Principes, plebicos, viros, mulieres, senes, iuniores, pueros, boues, iumenta, oves, & pecora. Vidistin' circulum tam extensum, & qui tot constringat, & coardet tantos? Verum ieiunium eorum perpendas velim, tam forte tam strictum; sic ut nec homines, nec animalia gustent quidquam ad esum pertinens, nec bibant quidem vel guttam aquæ. Iota refectio describitur in comedendo, & bibendo: ex esu minimum est, quidquam gustare; ex potu guttam aquæ. Tantum abstinent à comedendo, ut nec gustent quidquam cibi, *Non gustent quidquam;* itidem à bibendo, ut nec aquæ guttam lambant; *Aquam non bibant.* Hoc est, tale sit ieiunium, ut nec imaginatio quidem sit comedendi aut bibendi, maceratiōnis carnis suæ solum intendant. Huic ieiunio superextenditur cilicium asperum: lamenta tristitia, planctus lachrymosi, lunella sua spiria, & clamorosi ciulatus.

Admirabilem valde descriptionem ediderunt D. Basil. a. & D. Chrysostomus. b. penitentia a Rom. a. perdit huius ciuitatis Seniores crinium suorum in diuites canitiem conspersione cineris adaugebant, facta h. Rom. da me maridi, aspero contemli cilicio, punctiones vberum. Lona, & ra supentes plorabant, huc illucque se vertentes Rom. i. matrum suarum vbera conquirentes, & hi facti de penit. cis pro patriculis involuti. Delicata demicella decolores, exefa, & vestium, locis opere

III.
ieiunium
Ninivitarum.
Vers 7.

IV. plumario textarum, serico & auro gravidarum, videas illas modò aspero cilicio horridas; capillos illis faucentes & aureos, modò cinere fordidos: boues, vaccæ mugiant, balant oues, agnelli balatibus suis replent aëra: quid plura? scribitur. Omnes cinericij, cilicini omnes, magnis euulatiibus funebrem tristemque planctum emittentes; Ira hoc est fortè & bonum ieiunium. Idcirco eos Christus viros vocat: *Viri Niniuita.*
Matt. c. 12 Quid ergo, nec mulieres erant, nec pueruli? Erant quidem; verum ex natura tales, ieiunii & penitentiae fortitudine omnes viri censi merebantur, & erant; aggressi sunt enim penitentiam fortissimam, & ieiunium strictissimum ferro & ari conferendum.

V. O amici, iudicate, si iustum est, cum illis patres simus in sceleribus, simus & pares in penitentia? Quæ sunt scelera nostra? An non ascendit malitia nostra in caelum? O quantum Dei iram irritauimus! An non sese proterua nostra extendit ad terminos terræ vniuersos! Quod scelus non commisitistis? quas impudicitias? quas lasciuias? quas leuitates? quas iuramenta? quas blasphemias? quas odia? rancores quos? crudelitates quas, dolos atque mendacia? Verumtamen quam longè disparè agimus penitentiam? Quis est, qui tam rigorosum allumat ieiunium? Omnes nos excusamus: senex, quia talis est, iuuenis, quia properat ad senectutem; hic quia ætate annisque prouectior, ille quia ad illos ei perueniendum; vovs, quia ei deficit prospera valetudo, alter ne illam perdat, vna, quia lactans, altera, quia prægnans, aut desiderat in prægnari. Quis ille, qui aggrediatur ieiunium tam validum? qui carnem maceret asperò cilicio, durâque castiget disciplinâ? Idcirco autem nostræ carnis radix manet tam parum alligata ac mortificata, vt eodem planè modo germinet peccatorum stolones in Quadragesima, quo extra illam, aliove tempore geminaret.

§. 5. Ieiunium, debet esse forte, vt antiquitus, & discretum, viros vestras bene perpendendo secundum Prælati iudicium.

MAiora insuper vinculum illud continet mysteria & magna comprehendit illud, quod ex ære ferroque constare debeat. *Alligetur vinculo ferreo & aro.* In S. Scriptura & præcipue hoc loco, & in alia visione quam habuit Rex Nabuchodonosor quamque illi ex-

posuit Daniel, ferrum symbolum est fortitudinis; ita fatus, explicando pedes ferreos illius statuae, qui Romanorum significabant Monarchiam; quia sicut ferrum omnia domat & comminuit, talis futura esset Romanorum potestas, quæ ceteras omnes sibi subiugaret nationes. *Es verò hieroglyphicum est sapientiae;* ita D. Hieron. a D. August. b D. Gregor. e quia sonorum est: *Es est vocalissimum,* ait D. Hieron. d & eâ phrasi declarat ipse Daniel statuae ventrem ex ære signare Græcos, qui toto orbe vt sapientissimi colebantur, de quibus ait D. Paul. e. *Græci sapientiam quarunt.* Dux sunt ieiunio necessariorum qualitates, prima: vt sit ex ferro in duabus rebus; vna sit, vt carnis domet petulantiam & mortificet, & affligat vehementer. Secunda, ne de facili, leui ex causa frangatur. Conqueritur D. Ambros. vt vidit quamlibet nos arripere occasionem frangendi ieiunium: hunc ob nimios calores, quibus ait sibi vires resolui; illum ob intensum frigus, cui necessarium esse affirmat per æsum vires reparare; alium, quia capitis patitur vertigines, quæ eum placidè dormire non patiuntur; alterum stomachus debilis afficit, & nunquam, vt quereris, desunt tibi prætextus, seu fitolæ rationes. diebus Veneris & Quadragesimæ non ieiunandi.

Quis modo consideret, quam fortiter olim Christiani fideles obseruauerint hæc ieiunia. Refert D. Hieron. de Sancta Paula, quod infirma & grauitèr quidem, non solum non potuerit à medicis eò adduci, vt ieiunio abstineret, sed nec quidem vt vel vnam vini guttam biberet. D. Gregor. b ex occasione laudandi S. Monachum Eleutherium, narrat de seipso, quod cum in periculolum morbum tempore Quadragesimæ incidisset, cui sæpè sapius deliqua accidebant, quibus incedendis, qualibet hora sumere tenebatur cordis confortatiua: *Nisi me fratres frequenter resicerent, visalis mihi spiritus funditus intereundi videbatur;* Lachrymari cepit, non ob corporis infirmitatem, & pectoris oppressiones: verum quia illi deficerent vires ne ieiunans perueretaret. Quocirca ad se euocauit S. Eleutherium, de quo intellexerat, quod orationibus suis mortuum suscitasset ad vitam, eumque totus lachrymis infusus rogabat, vt pro eo apud Deum supplex intercederet; Non mihi (inquit) dolores auferat, aut tollat ægritudinem, sed ita dolores temperet, & morbum mitiget, vt ad minus possim seruare ieiunium, vel aliquo die, si sic ei placuerit, factumque est ita, obtinuit hoc illi